

بررسی دو کتاب جدید:

(به نقل از نشریهء ایران تایمز چاپ آمریکا، نوشتهء اردشیر لطفعلیان)

خدایان سرزمین

جنگ بر سر شهرک سازی های اسرائیل در سرزمین های اشغال شده فلسطین ۱۹۶۷-۲۰۰۷

Lord of The Land

The War Over Israel's Settlements in the Occupied Territories ۱۹۶۷-۲۰۰۷

نویسندگان: ادیت زرتال و اکیوا الدار Eldar Idith Zertal & Akiva Eldar

به ما به دیده دشمن می نگرند

We Look Like the Enemy

The Hidden Story of Israel's Jews from Arab Lands

نویسنده: راشل شعبی Rachel Shabi

خدایان سرزمین

جنگ بر سر شهرک سازی های اسرائیل در سرزمین های اشغال شده فلسطین ۱۹۶۷-۲۰۰۷

Lord of The Land

The War Over Israel's Settlements in the Occupied Territories ۱۹۶۷-۲۰۰۷

نویسندگان: ادیت زرتال و اکیوا الدار Eldar Idith Zertal & Akiva Eldar

واشنگتن- "خدایان سرزمین، جنگ بر سر شهرک سازی های اسرائیل در سرزمین های اشغال شده فلسطین ۱۹۶۷-۲۰۰۷" عنوان کتابی است که داستان اندوهبار شهرک سازی اسرائیل را در سرزمین های اشغال شده فلسطین با بیانی زنده و مؤثر و بر اساس اسناد معتبر و انکار ناپذیر باز میگوید. این کتاب که به وسیله یکی از برجسته ترین تاریخ نویسان همراه با یکی از زبده ترین روزنامه نگاران اسرائیلی به رشته تحریر در آمده نخستین بار در سال ۲۰۰۷ مقارن با چهلمین سالگرد پیروزی اسرائیل در جنگ معروف به [۶] روزه ۱۹۶۷ انتشار یافت و چاپ جدید آن اینک با افزوده ها و تنقیحاتی بار دیگر به بازار کتاب عرضه شده است. چاپ نخست کتاب در شمار پر فروش ترین کتاب های بین المللی قرار گرفت و به بیش از ده زبان ترجمه شد. این کتاب نشان می دهد که بخشی از فرهیخته ترین شهروندان اسرائیلی با سیاست گروه حاکم این کشور که بر اساس زور و خشونت استوار است و هدفی جز دایمی ساختن اشغال سرزمین های فلسطین ندارد، با تمام نیرو مخالفند و آن را نه تنها با موازین حقوق بین الملل بلکه با مبادی اخلاق و انسانیت نیز مغایر می دانند. یکی از مهمترین راه هایی که حکومتگران اسرائیلی با سرسختی هر چه تمام تر برای تحقق بخشیدن به هدف خود دنبال کرده و اعتراضات جامعه بین المللی را نیز به چیزی نگرفته اند ساختن بی وقفه شهرک ها در سرزمین تحت اشغال است. آن ها به این وسیله فضای تنفس را هر روز بر جمعیت بومی فلسطینیان از روز پیش تنگ تر ساخته و دنیا را در برابر عمل انجام شده قرار داده اند. ناگفته نباید گذاشت که قدرت های غربی و در راس آن ها آمریکا با سیاست های جانبدارانه خود پشتیبان و مشوق اصلی حکومتگران اسرائیلی در پیگیری این هدف بوده اند. به همین سبب مخالفت جدی دولت باراک اوباما با ادامه شهرک سازی اسرائیل به موجی از خشم و خروش در میان دولتمردان اسرائیل و حامیان آن ها دامن زده و این نخستین بار است که از واشنگتن صدای مخالفتی با رفتار تجاوزکارانه تل آویو در زمینه شهرک سازی که یکی از عمده ترین عوامل جلوگیری از استقرار صلح میان اسرائیل و فلسطینی است، بر می خیزد (۱).

کتاب به گونه ای مستند آثار ویرانگر شهرک سازی را بر فلسطینی ها باز می نماید و ستم ها و محدودیت هایی را که از این رهگذر بر آنان رفته است و می رود به شکلی زنده تشریح می کند. به طوری که در کتاب آمده، ادامه تعرض آمیز شهرک سازی در سرزمین های فلسطین به ظهور نسل جدیدی از شهرک نشینان یهودی انجامیده که به نام "جوانان بالای تپه" شهرت یافته است. سن برخی از آنان از ۱۸ سال تجاوز نمی کند. بیشتر آن ها از نظام آموزشی اسرائیل ترک تحصیل کرده و در بسیاری موارد از خانواده های خود نیز بریده اند. این جماعت بر فراز تپه ها و در حاشیه شهرک ها برای خود خانه هایی بنا کرده اند. "جوانان بالای تپه" فرهنگی ویژه خود پدید آورده اند که بر خشونت و آزار و ایذاء همسایگان فلسطینی و حتی مقابله با نمایندگان دولت [خودشان] استوار است. کسانی که طی دهه های اخیر به طور روزمره اخبار مربوط به رویدادهای دلخراش سرزمین های تحت اشغال را شنیده اند ولی هنوز از عمق آن چه که در آن جا می گذرد چیزی نمی دانند با مرور بر این کتاب به آگاهی های ارزشمندی دست می یابند.

* ادیت زرتال استاد دانشگاه و مولف چندین کتاب برجسته تاریخی است که از آن میان می توان به "از فاجعه تا قدرت" اشاره کرد.

* اکیوا الدار از روزنامه نگران پیشکسوت اسرائیلی است و نوشته هایش بیشتر در روزنامه ها آرتص منتشر می شود. وی در سال ۲۰۰۶ از طرف روزنامه [فاینشنال] تایمز به عنوان یکی از متنفذترین مفسران جهانی برگزیده شد. یادداشت:

۱- پیش از این، در سال ۱۹۹۱ میلادی، پس از تجاوز اول آمریکا به عراق در زمان بوش (پدر)، آمریکا برای آنکه اسرائیل را مجبور کند تا در کنفرانس «صلح» مادرید (اکتبر همان سال) شرکت کند، کمک چندین میلیاردی آمریکا به شهرک سازی ها را معلق گذاشت و اسرائیل در آن شرکت کرد و دو سال بعد منجر به قرارداد اسلو شد. (ویراستار سایت اندیشه و پیکار)

به ما به دیده دشمن می نگرند

We Look Like the Enemy

The Hidden Story of Israel's Jews from Arab Lands

نویسنده: راشل شعبی Rachel Shabi

ناشر: انتشارات واکراند کمپانی - واشنگتن

"به ما به دیده دشمن می نگرند" عنوان کتابی است به زبان انگلیسی که به وسیله یک یهودی عراقی تبار نوشته شده و موضوع آن بر محور تبعیضات گوناگونی که در اسرائیل نسبت به یهودیان شرقی اعمال می شود می چرخد. پدر و مادر نویسنده پس از تشکیل دولت اسرائیل از شهر بصره که اقامتگاهشان در عراق بود به تل آویو مهاجرت کردند، ولی پس از چندی با کودکان خود که در اسرائیل دیده به جهان گشوده بودند عازم مهاجرتی دوباره به سوی انگلستان شدند. نویسنده که اکنون روزنامه نگار تثبیت شده و سرشناسی است بیشتر دوران زندگی خود را در انگلستان گذرانده است و با روزنامه های معتبری مانند گاردین، دیلی اکسپرس و ساندی تایمز همکاری دارد.

در دیباچه مشروح و آگاهی بخش کتاب، اطلاعات ارزشمندی در باره چگونگی تشکیل دولت اسرائیل و اوضاع و احوال ناظر بر آن آمده است. تشکیل دولت یهود در سرزمینی که طی قرن ها تنها به نام فلسطین شناخته می شد، پی آمد مستقیم پیدایش جنبش صهیونیسم بود که به دست تئودور هرتسل، یک یهودی مجارستانی، پایه گذاری شد. چنان که در کتاب آمده، یهودیان مقیم فلسطین تا سال ۱۸۸۲ بیش از ۷/۵ [پنج و هفت دهم] در صد جمعیت فلسطین را تشکیل نمی دادند. ولی از ۱۸۸۲ به بعد موج روز افزون مهاجرت یهودیان اروپایی به آن سرزمین آغاز شد. دولت انگلستان پیش از پایان رسمی جنگ اول جهانی با انتشار اعلامیه مشهور

بالفور [۱۹۱۷]، حق تشکیل دولتی را برای یهودیان در سرزمین فلسطین به رسمیت شناخت و پس از تصویب قیومتش بر فلسطین توسط جامعه ملل، به "آژانس" یهود اجازه داد که در فلسطین مستقر شود و فعالیت همه جانبه خود را آغاز کند.

در ماه مه ۱۹۴۸ بن گوریون نخستین رئیس دولت یهود تشکیل اسرائیل را اعلام داشت و در پی این اقدام سازمان ملل متحد نقشه تقسیم فلسطین را میان ساکنان عرب و یهودی آن با دادن دو سوم سرزمین به جمعیت ۲۰ درصدی یهودیان و تنها یک سوم به جمعیت ۷۰ درصدی بومیان عرب زبان، تصویب کرد (۱). در پی رد این تصمیم از سوی کشورهای عربی جنگ میان دولت نوپای یهود و کشورهای عربی آغاز شد که مانند چندین جنگ بعد از آن به شکست فاحش عرب ها و استحکام و نیرومندی روزافزون اسرائیل انجامید. در هنگام وقوع این جنگ شمار یهودیان مستقر در سرزمین فلسطین از حدود ۷۰۰ هزار تجاوز نمی کرد و یهودیانی که از کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا به آن جا مهاجرت کرده بودند ۲۰ درصد مجموع جمعیت را تشکیل می دادند. از آغاز دهه ۱۹۷۰ تا اوایل دهه ۱۹۹۰ با سرعت گرفتن آهنگ مهاجرت یهودیان شرقی تبار به اسرائیل اینان بیش از ۵۰ درصد جمعیت اسرائیل را تشکیل می دادند، ولی پس از فروپاشی اتحاد شوروی و سرآزیر شدن سیل یهودیان روسیه و جمهوری های پیشین شوروی به اسرائیل، این نسبت به سود یهودیان اروپایی تبار به هم خورد. یهودیان اروپایی تبار را "اشکنازی" می نامند که در زبان عبری اصولاً به معنای آلمانی است. از یهودیان مهاجرت کرده از خاورمیانه و شمال آفریقا امروز به نام "سفارادی" (Sefarade) نام می برند که طبق توضیح ارائه شده در کتاب عنوان درستی نیست. زیرا "سفارادی" در زبان عبری به معنای اسپانیایی است و روزگاری تنها به یهودیان اسپانیایی تبار اطلاق می شده است. عنوان درستی که باید برای یهودیان شرقی تبار به کار برده شود "میزراحی" است که در زبان عبری به معنای مطلق شرقی از آن مراد می شود. در هر حال، با وجود انکار هر نوع تبعیضی میان یهودیان اروپایی و یهودیان شرقی تبار از سوی دولت اسرائیل، آمار و مستندات که در این کتاب ارائه شده به خوبی خلاف چنین ادعایی را به اثبات می رساند. هر چند که در دو دهه اخیر یهودیان "میزراحی" نیز به برخی مقامات عمده در دستگاه حاکم رسیده و از آن جمله در سالیان اخیر دو یهودی ایرانی تبار در مقام رییس جمهوری و وزیر دفاع قرار گرفته اند، بر اساس آن چه که در کتاب میخوانیم هنوز اکثریت مقامات تصمیم گیرنده چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی در اختیار یهودیان "اشکنازی" قرار دارد. اکثریت بزرگی از استادان دانشگاه، قاضیان دادگاه عالی، گویندگان تلویزیون و رادیو و بازیگران نقش های اصلی در سریال ها، اشکنازی هستند. از دهه ۱۹۹۰ به این سو، ۸۸ درصد خانواده های برخوردار از درآمد بالا، اشکنازی و ۶۰ درصد خانواده های کم درآمد میزراحی بوده اند. آمار و ارقام مشابهی در رشته های دیگر فعالیت نیز از همین واقعیت عریان در جامعه اسرائیل حکایت دارد. دلبستگی عمیق نویسنده به عنوان یک یهودی به کشور اسرائیل، مانع از شرح و بیان واقعیت های تکان دهنده در آن جا نشده است. این پایبندی به بیان حقیقت و شیوه جذاب نگارش، کتاب را به اثری خواندنی و آگاهی بخش تبدیل کرده است.

یادداشت ویراستار اندیشه و پیکار:

۱- در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷، سازمان ملل متحد (بدون آنکه از جانب اهالی فلسطین نمایندگی داشته باشد) رأی به تقسیم فلسطین به دو دولت - یکی یهودی و دیگری عربی - داد و برای بیت المقدس هم وضعیت ویژه ای در نظر گرفت. در آن زمان یهودیان حدود ۲۰ درصد (یعنی ۵۸۹۳۴۱ هزار نفر) از کل جمعیت ۱۹۰۸۷۷۵ نفری فلسطین را تشکیل می دادند. با وجود این، ۵۴ درصد از سرزمین فلسطین به یهودیان داده شد. (رک. به Xavier Baron, Les Palestiniens, p. ۵۸)

[با سپاس از دوستی گرامی که این بررسی را برای ما فرستاده است.]